

BIJLAGE TOELICHTING OP DE VERORDENING PARTICIPATIEWET

In de verordening (hoofdstuk 3) worden keuzes gemaakt worden ten aanzien van de volgende thema's:

- a. ondersteuning bij re-integratie;
- b. de doelgroep loonkostensubsidie en de vaststelling van de loonwaarde;
- c. het verrichten van werkzaamheden in een beschutte werkomgeving;
- d. tegenprestatie naar vermogen;
- e. het verlenen van een individuele studietoelage;
- f. het verlenen van een individuele inkomensubsidie;
- g. maatregelen (sancties) bij geüniformeerde verplichtingen;
- h. maatregelen (sancties) niet-geüniformeerde verplichtingen;
- i. regels over cliëntenparticipatie

Ad a) ondersteuning bij re-integratie

Het college moet ondersteuning bieden aan inwoners (WWB, niet uitkeringsgerechtigde

werkzoekenden en mensen met een Anw-uitkering) die niet zelfstandig aan betaald werk kunnen komen. Dit kan in de vorm van een re-integratievoorziening maar ook in de vorm van bijvoorbeeld een praktisch advies of doorverwijzing. In de verordening is opgenomen op welke wijze bepaald wordt welke ondersteuning of re-integratievoorziening wordt aangeboden. Veel re-integratievoorzieningen zijn uit het huidige beleid voortgezet. Het gaat dan om voorzieningen zoals de werkstage, het persoonsgebonden re-integratiebudget, participatieplaats, scholings/werkleer traject, sociale activering en no-riskpolis. Ten aanzien van de no-riskpolis wordt samen met werkgevers bekeken of en hoe daar het beste invulling aan kan worden gegeven.

Op basis van besprekingen in het kader van het Werkbedrijf worden de voornoemde re-integratievoorzieningen nader geconcretiseerd. Begin 2015 zal daarom de verordening, daar waar nodig, worden aangepast.

Ad b en c) loonkostensubsidie en beschut werk

De nieuwe instrumenten op grond van de Participatiewet betreffen de loonkostensubsidie en de participatievoorziening beschut werk. Er is wettelijk vastgelegd dat er 35 regionale Werkbedrijven komen om meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te helpen. Gemeente Eindhoven (ook voor Waalre) maakt samen met de werkgevers- en werknemersorganisaties, regiogemeenten en sw-bedrijven afspraken over o.a. een zo geharmoniseerd mogelijk pakket van voorzieningen voor (potentiële) werkgevers en werknemers. De wijze van loonwaarde meting, de voorziening loonkostensubsidie en de voorziening beschut werken worden in de komende periode in regionaal verband uitgewerkt. De financiële middelen die het Rijk voor 2015 beschikbaar stelt zijn nog niet bekend. Het college legt in een nadere regeling jaarlijks de omvang van het aanbod loonkostensubsidie en beschut werken vast.

Ad d) tegenprestatie naar vermogen

De gemeente is verplicht om de tegenprestatie naar vermogen in te zetten voor uitkeringsgerechtigden. Er is beleidsvrijheid voor de gemeente ten aanzien van de inhoud, de duur en de vorm van de tegenprestatie. De opgedragen werkzaamheden

moeten (net als nu) naar hun aard een zodanig karakter hebben, dat zij worden verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid in de organisatie waarin ze worden verricht en niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt (additionele arbeidsplaatsen). De omvang, duur en onder welke omstandigheden een tegenprestatie wordt opgelegd en de voorwaarden die daarbij gelden, worden, mede afhankelijk van de discussie met uw raad, via een wijziging van de verordening aan de raad voorgelegd. Vooralsnog is deze bevoegdheid gedelegeerd aan het college en kan het college het huidige beleid voort zetten. In de verordening is vastgelegd dat het college geen tegenprestatie opdraagt indien de uitkeringsgerechtigde mantelzorg verricht, voor zover het verrichten van mantelzorg redelijkerwijs noodzakelijk is.

Ad e) individuele studietoeslag

De studietoeslag is bedoeld voor studenten met een beperking die niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Zij kunnen hierdoor naast hun studie geen bijbaan verwerven. Door de studietoeslag van maximaal 25% van het wettelijk minimumloon worden jongeren toch gestimuleerd een studie te volgen en af te ronden. Hierdoor hebben zij betere kansen op betaald werk na afronding van hun studie. Een dergelijke regeling is ook in de huidige Wajong opgenomen. De gemeente kan jongeren met een arbeidsbeperking die studeren een individuele studietoeslag geven, maar is daartoe niet verplicht. Deze studietoeslag is bedoeld voor jongeren:

- die recht hebben op studiefinanciering of op een tegemoetkoming op grond van
- de Wet Tegemoetkoming Onderwijsbijdrage en Schoolkosten (WTOS); en
- minimaal 18 jaar oud zijn; en
- geen vermogen hebben en met voltijdse arbeid niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen.

Deze voorwaarden zijn in de Participatiewet opgenomen.

De studietoeslag is bijzondere bijstand en daarom zal de uitvoering plaatsvinden in het lokale Centrum voor Maatschappelijke Deelname. Het beleid van de gemeente Eindhoven wordt in deze wel gevolgd omdat deze studietoeslag niet het karakter van een minimaregeling maar arbeid gerelateerd is.

Met de studietoeslag kunnen arbeidsbeperkte jongeren hun studie succesvol afronden en hebben zij vervolgens betere arbeidsmarktkansen. In de verordening is opgenomen dat het college een studietoeslag kan toekennen van maximaal € 1.800,- per 6 maanden. Dit bedrag kan het college, net als bij de inkomenstoeslag wijzigen/indexeren. De jongere mag slechts eenmaal binnen een periode van 6 maanden in aanmerking komen voor een individuele studietoeslag. De hoogte en frequentie van betaling van de studietoeslag legt het college vast in een nadere regeling. Voor deze regeling wordt in 2015 landelijk 6 miljoen euro beschikbaar gesteld, oplopend tot 35 miljoen euro structureel.

Ad f) individuele inkomenstoeslag

De huidige Langdurigheidstoelage wordt afgeschaft. De gemeente kan in plaats hiervan een individuele inkomensloelage verstrekken aan inwoners tot de AOW gerechtigde leeftijd, die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen en, gelet op hun individuele omstandigheden, geen zicht hebben op verbetering van het inkomen. Deze loelage is bijzondere bijstand en heeft in tegenstelling tot de studietoelage wel het karakter van een minimaregeling. Daarom wordt voor dit onderdeel een aparte Waalrese beleid /verordening "individuele inkomensloelage" voorgelegd.

Ad g en h) maatregelen geüniformeerde en niet-geüniformeerde verplichtingen

Op het gebied van handhaving zijn er in de Participatiewet verplichtingen opgenomen. De gemeente is hierdoor verplicht om aan bijstandsgerechtigden die niet voldoen aan de informatie-, medewerkingsplicht en arbeidsverplichtingen sancties (maatregelen) op te leggen in de vorm van een korting op de bijstand.

Ten aanzien van een aantal verplichtingen gericht op het behouden en het aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid, de geüniformeerde verplichtingen, is in de wet vastgelegd wat de minimale en maximale maatregel is. De gemeente heeft hierin een beperkte beleidsvrijheid. Het gaat om de volgende verplichtingen:

- a. het aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
- b. het uitvoering geven aan de door het college opgelegde verplichting om ingeschreven te staan bij een uitzendbureau;
- c. het naar vermogen verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid in een andere gemeente van inwoning, alvorens naar die gemeente te verhuizen;
- d. bereid zijn om te reizen over een afstand met een totale reisduur van 3 uur per dag, indien dat noodzakelijk is voor het naar vermogen verkrijgen, het aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid
- e. bereid zijn om te verhuizen, indien het college is gebleken dat er geen andere mogelijkheid is voor het naar vermogen verkrijgen, het aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, en de belanghebbende een arbeidsovereenkomst met een duur van tenminste een jaar en een netto beloning die ten minste gelijk is aan de voor de belanghebbende geldende bijstandsnorm, kan aangaan;
- f. het verkrijgen van en behouden van kennis en vaardigheden, noodzakelijk voor het naar vermogen verkrijgen, het aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
- g. het naar vermogen verkrijgen, het aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid niet belemmeren van de door kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging of gedrag;
- h. het gebruik maken van door het college aangeboden voorzieningen, waaronder begrepen sociale activering, gericht op arbeidsinschakeling en mee te werken aan onderzoek naar zijn of haar mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.

De gemeente moet voor de geüniformeerde verplichtingen in de verordening vastleggen hoe hoog de maatregel is bij een eerste schending. Deze is wettelijk bepaald op een minimale verlaging van 100% van de geldende bijstandsnorm gedurende minimaal 1 maand. De maximale maatregel is drie maanden lang een verlaging van 100% van de geldende bijstandsnorm. De gemeente heeft dus

beleidsvrijheid om te bepalen of voor de overige 2 maanden een maatregel wordt opgelegd en zo ja, hoe hoog deze maatregel is. Bij een eerste recidive binnen 12 maanden mag de gemeente een hogere maatregel opleggen (minimaal 100% gedurende een langere periode dan, in casu, 1 maand). Bij een tweede en volgende recidive binnen 12 maanden moet op grond van de wet een maatregel worden opgelegd van telkens 100% gedurende 3 maanden.

De wet voorziet in een "inkeerbepaling": het college kan een opgelegde maatregel, op verzoek van belanghebbende, herzien zodra uit de houding en gedragingen van belanghebbende ondubbelzinnig is gebleken dat hij de op hem rustende geüniformeerde verplichtingen nakomt. Dit betekent dat als een belanghebbende tot inkeer komt, de verlaging wordt stopgezet. Belanghebbende ontvangt dan weerde volledige uitkering. In de verordening is gekozen voor de minimale variant, namelijk 100% gedurende 1 maand en bij een eerste recidive een verdubbeling van deze maatregel. Naast de inkeerbepaling op grond van de Participatiewet wordt in het coalitieakkoord gesproken over een inkeerregeling. De inkeerregeling heeft betrekking op andersoortige gedragingen. We treffen een regeling met inwoners die zich vrijwillig melden. Hiermee verwachten we enerzijds meer fraude op te sporen. Anderzijds ondervangen we met zo'n regeling dat mensen een leven lang worden achtervolgd door schulden, ontstaan door fraude". Deze inkeerregeling heeft dus betrekking op het al dan niet terugvorderen van bijstandsgelden als gevolg van fraude. Aangezien dit een collegebevoegdheid betreft, is dit niet meegenomen in het raadsvoorstel. Hier zal een separaat traject voor worden gestart als onderdeel van het debiteurenbeleid. Het debiteurenbeleid wordt verwerkt in een nadere regeling.

Onder niet- geüniformeerde verplichtingen vallen:

- a. het naar vermogen verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid; het verrichten van een tegenprestatie;
- c. zich onthouden van zeer ernstige misdragingen jegens de met de uitvoering van de bijstandswetgeving belaste personen en instanties tijdens het verrichten van hun werkzaamheden;
- d. tekort schietend besef van verantwoordelijkheid;
- e. niet nakoming andere verplichtingen uit de WWB (niet zijnde schending inlichtingenplicht).

Ten aanzien van deze gedragingen dient de daarbij behorende maatregel te worden vastgelegd in de verordening. Hetzelfde geldt voor het begrip recidive. Nieuw in de wet is de mogelijkheid voor de gemeente om een maatregel op te leggen aan inwoners die zich zeer ernstig misdragen tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de bijstandswetgeving tijdens het verrichten van hun werkzaamheden. Nu mag een gemeente alleen sanctioneren wegens zeer ernstige misdragingen als er sprake is van een samenhang tussen de zeer ernstige misdragingen met het niet nakomen van een of meer verplichtingen die voortvloeien uit de bijstandswetgeving.

Onder zeer ernstige misdragingen moeten diverse vormen van agressie of geweld worden verstaan, waarbij sprake moet zijn van verwijtbaarheid en van gedrag jegens het college, zijn functionarissen of zijn eigendommen, dat in het normale menselijke verkeer in alle gevallen als onacceptabel kan worden beschouwd. Voorbeelden: schoppen, slaan of het (dreigen met) gooien van voorwerpen naar een persoon, het toebrengen van schade aan een gebouw of inventarisonderdeel, alsmede het ondernemen van pogingen daartoe in enige vorm, het opzetten van gerichte lastercampagnes, seksuele intimidatie, het tonen van steek-en/of vuurwapens

alsmede (pogingen tot) opsluiting in een ruimte. In de verordening is een maatregel van 100% gedurende 1 maand opgenomen. Naast deze maatregel kan een aangifte bij de politie tegen de inwoner worden gedaan (strafrecht) en/of hem de toegang tot het gebouw tijdelijk worden ontzegd(gemeentelijk agressieprotocol).

Een maatregel wordt altijd individueel bepaald. Het college legt geen maatregel op als elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, de gedraging meer dan één jaar voor constatering door het college heeft plaatsgevonden of belanghebbende inmiddels geen bijstand meer ontvangt. Ook wordt geen maatregel opgelegd als het college daarvoor dringende redenen aanwezig acht. Indien een maatregel wordt opgelegd, dan stemt het college de hoogte af op de:

- individuele situatie van de inwoner
- de mate van verwijtbaarheid;
- de ernst van de gedraging.